

KARANTENEUTVALGET
Opprettet ved kongelig resolusjon 7. oktober 2005

Karanteneutvalgets årsmelding

2010

Til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet

Karanteneutvalget, oppnevnt ved kongelig resolusjon 7. oktober 2005, avgir med dette sin årsmelding for 2010.

Oslo, den 16. 06.2011

Bjørn Solbakken (sign.)

Elsbeth Tronstad (sign.)

Hege Skjeie (sign.)

Ingeborg Moen Borgerud (sign.)
Nestleder

Endre Skjørestad (sign.)
Leder

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Innledning.....	4
1.1 Bakgrunn.....	4
1.2 Utvalgets sammensetning.....	4
1.3 Regelverk og administrasjon.....	5
2. Saksbehandlingen i 2010 med oversikt over avgjorte saker.....	5
3. Problemstillinger knyttet til utvalgets arbeid.....	7
3.1 Inhabilitet for utvalgsmedlemmer.....	7
3.2 Innsyn i sak om eventuelt brudd på karantene og saksforbud.....	7
3.3. Brudd på informasjonsplikt - spørsmål om konvensjonalbot.....	8
4. Evaluering av regjeringens karanteneregler.....	8
5. Retningslinjer for saksbehandlingen i Karanteneutvalget og sekretariatet.....	9

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Opprettelsen av Karanteneutvalget har bakgrunn i St. meld. nr. 11 (2000 – 2001) *Om forholdet mellom embetsverk, departementenes politiske ledelse og andre samfunnsaktører* og Innst. S. nr. 175 (2000 – 2001). I disse dokumentene er det drøftet ulike tiltak for å sikre at overgangen mellom ulike posisjoner skjer på en måte som sikrer tilliten til forvaltningen. I Stortingsmelding nr. 23 (2004-2005) *Om bruk av karantene for politisk leiding i departementa ved overgang til stilling utenfor staten* foreslo Moderniseringsdepartementet å innføre karantenereregler også for politikere i departementene som går over i stillinger utenfor staten, på samme måte som for embets- og tjenestemenn i statsforvaltningen.

Regjeringen fremmet totalt tre sett med retningslinjer i 2005:

1. *Retningslinjer for bruk av karantene ved overgang fra politisk stilling til departementsstilling.* Disse reglene blir aktuelle for eksempel der en embetsmann i departementet utnevnes til statssekretær, for deretter å returnere til en stilling i departementet. Det er det enkelte fagdepartement som er ansvarlig for forvaltningen av retningslinjene innenfor sitt forvaltningsområde.
2. *Retningslinjer for karantene og saksforbud for embets- og tjenestemenn ved overgang til ny stilling m.v. utenfor statsforvaltningen.* Det er den enkelte arbeidsgiver som beslutter karantene og/eller saksforbud, forutsatt at det er inntatt en klausul om dette i den enkeltes arbeidsavtale.
3. *Retningslinjer om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere ved overgang til ny stilling m.v. utenfor statsforvaltningen* (heretter kalt Retningslinjene). Reglene gjelder både statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere. Alle politikere får i forbindelse med utnevning ved kongelig resolusjon (statsråder og statssekretærer), eller tilsetting (politiske rådgivere), en klausul om at de i visse tilfeller kan bli ilagt karantene og/eller saksforbud. Politikerens informasjonsplikt overfor Karanteneutvalget er hjemlet i selve retningslinjene. Det er opprettet et uavhengig utvalg, Karanteneutvalget. Karanteneutvalget behandler bare saker nevnt under dette punkt. Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet er sekretariat for Karanteneutvalget.

1.2 Utvalgets sammensetning

I Stortingsmelding nr. 23 (2004 – 2005) ble det satt visse krav til Karanteneutvalgets sammensetning. Utvalgets medlemmer bør ha høy integritet og troverdighet, utvalget bør ha juridisk kompetanse og kjennskap til offentlig og privat sektor.

Karanteneutvalget har i 2010 hatt følgende sammensetning:

Advokat Endre Skjørestad, Sandnes	(leder, oppnevnt tom. 30. 04.11)
Advokat Ingeborg Moen Borgerud, Bærum	(nestleder, oppnevnt tom. 30.04.12)
Førstelagmann Bjørn Solbakken, Haugesund	(oppnevnt tom. 30. 04.12)
Konserndirektør Elsbeth Tronstad, Bærum	(oppnevnt tom. 30. 04.11)
Professor Hege Skjeie, Oslo	(oppnevnt tom. 31.10.14)

1.3 Regelverk og administrasjon

Retningslinjene ble revidert av Fornyings- og administrasjonsdepartementet 4. september 2007 og 2. september 2009. Retningslinjer for saksbehandlingen i Karanteneutvalget og sekretariatet er tatt inn som i punkt 5.

Retningslinjene er lagt ut på FADs hjemmeside på denne [linken](#).

På den samme internettdressen finnes også et [skjema](#) som politikerne bør fylle ut når de skal reise en sak for Karanteneutvalget.

Sekretariatet er lagt til Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet (FAD), og e-postadressen til utvalget og sekretariatet er: postmottak@fad.dep.no

I Karanteneutvalgets [årsmelding for 2005 og 2006](#) kapittel 1.3, er det redegjort nærmere for regelverket og tolkningen av dette.

2. Saksbehandlingen i 2010 med oversikt over avgjorte saker

Karanteneutvalget har i 2010 hatt sju saker til behandling.

En av sakene gjaldt en statsråd. De øvrige seks sakene gjaldt fire politiske rådgivere.

I én sak ble det gitt fire måneder karantene og ni måneder saksforbud.

I én sak ble det gitt ni måneder saksforbud.

I én sak ble det gitt seks måneder karantene.

I to saker ble det gitt seks og en halv måned saksforbud.

I en sak ble det verken gitt karantene eller saksforbud.

I en av sakene la den tidligere politikeren selv frem spørsmål om eventuelt brudd på et tidligere ilagt saksforbud. Karanteneutvalget fant at saksforbudet ikke var brutt.

Beslutningene i Karanteneutvalgets saker er lagt ut på Internett på FADs hjemmesider, jf. oversikt over [avgjørelser fra Karanteneutvalget](#).

Oversikt over avgjorte saker i 2005 – 2010

<u>Antall saker som er behandlet *)</u>	<u>2005 – 2009</u>	<u>2010</u>	<u>Totalt</u>
Overgang til ny stilling	39	4	43
Oppstart av næringsvirksomhet	15	0	15
Styreverv	6	2	8
Annet	0	1	1
Totalt	60	7	67

<u>Antall politikere som har hatt saker til behandling</u>	<u>2005 – 2009</u>	<u>2010</u>	<u>Totalt</u>
Statsråder	8	1	9
Statssekretærer	29	0	29
Politiske rådgivere	8	4	12
Totalt	45	5	50

<u>Antall ilagte karantener</u>	<u>2005 – 2009</u>	<u>2010</u>	<u>Totalt</u>
6 måneder	10	1	11
5 måneder	1	0	1
4 måneder	3	1	4
3 måneder	4	0	4
Totalt	18	2	20

<u>Antall ilagte saksforbud **)</u>	<u>2005 – 2009</u>	<u>2010</u>	<u>Totalt</u>
12 måneder	2	0	2
10 måneder	2	0	2
9 måneder	2	2	4
8 måneder	1	0	1
6 måneder/6 ½ måneder	3	2	5
Totalt	11	4	15

<u>Oppsummering</u>	<u>2005 – 2009</u>	<u>2010</u>	<u>Totalt</u>
Antall saker som er behandlet	60	7	67
Antall saker møtt med karantene og/eller saksforbud	24	5	29
Antall saker uten reaksjon	36	2	38

*) Statistikken er basert på opplysninger fra vedtaksbrevene.

**) I de tilfeller der det er ilagt både saksforbud og karantene, er saksforbudets lengde beregnet med utgangspunkt i fratredelsesdatoen.

3. Problemstillinger knyttet til utvalgets arbeid

3.1. Inhabilitet for utvalgsmedlemmer

I Karanteneutvalgets årsmelding for 2007 (pkt. 1.3) ba Karanteneutvalget FAD om å vurdere en ordning med vararepresentanter. Bakgrunnen var at medlemmer i utvalget i et par tilfeller hadde meldt seg inhabile. I og med at tre av fire medlemmer må delta i saksbehandlingen for at utvalget skal være beslutningsdyktig, kan situasjoner hvor medlemmer er inhabile bli problematiske. Utvalget minnet departementet om saken i årsmeldingen for 2008.

På bakgrunn av dette ble det i oktober 2009 oppnevnt et femte medlem til Karanteneutvalget.

Også i 2010 har medlemmer av utvalget meldt seg inhabile i enkelte tilfeller. I og med at utvalget nå har fem medlemmer, har ikke inhabilitet medført problemer i saksbehandlingen.

3.2. Innsyn i sak om eventuelt brudd på karantene eller saksforbud

Karanteneutvalgets sekretariat mottok en muntlig henvendelse og en e-post med tips om at en person som var ilagt karantene og saksforbud, hadde deltatt på konferanser, muligens i strid med karantenerregelverket. Den som var ilagt karantene og saksforbud ba om innsyn i saken og om å få vite hvem som sto bak tipset.

Justisdepartementets lovavdeling ble bedt om å vurdere spørsmålet om innsyn i saken. Lovavdelingen ble også bedt om å vurdere hvorvidt arbeidsmiljøloven § 18-2 om varslers rett til anonymitet kan anvendes analogisk i et slikt tilfelle.

Lovavdelingen uttalte at i utgangspunktet vil en tipsers identitet anses som et personlig forhold belagt med taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1. Dette kan likevel vurderes annerledes etter en konkret vurdering av tipsets art og tipserens interesse av konfidensialitet.

Lovavdelingen uttalte videre at selv om dokumentet inneholder taushetsbelagte opplysninger, kan det likevel ikke nektes utlevert til partene i den saken dokumentet inngår i, jf forvaltningsloven § 13 b nr. 1. Vedkommende som er ilagt karantene, må ses som ”part” i saken etter definisjonen i forvaltningsloven. Parters rett til innsyn i taushetsbelagte opplysninger etter § 13 b nr. 1 begrenses imidlertid av unntakene etter forvaltningsloven § 19. Bestemmelsen gir hjemmel for å nekte partene innsyn i opplysninger om ”forhold som av særlige grunner ikke bør meddeles videre”, med mindre det er av ”vesentlig betydning” for parten å gjøre seg kjent med opplysningene. Videre uttalte Lovavdelingen:

”Vurderingen av om opplysninger om en kildes identitet kan unntas fra partsoffentlighet etter § 19 annet ledd bokstav b, vil ut fra dette bero bl.a. på hvilke konsekvenser innsyn vil ha for kilden, hvilken betydning det må antas å ha for Karanteneutvalgets håndheving og kontroll at utenforstående kan melde fra til utvalget uten å risikere å få sin identitet gjort kjent for den meldingen gjelder, og på den annen side partens interesse i å få opplyst tipserens identitet for å kunne ivareta sine interesser i saken. Hvis vedkommende erkjenner å ha deltatt på de arrangementer tipset angir, vil vedkommende formodentlig ha mindre behov for å bli kjent

med tipserens identitet enn om han eller hun bestrider å ha deltatt. Samtidig har det neppe nevneverdig selvstendig betydning om tipseren har blitt lovet konfidensialitet.”

Når det gjaldt spørsmålet om kildebeskyttelse etter arbeidsmiljøloven (varslers rett til anonymitet), mente Lovavdelingen at arbeidsmiljøloven § 18-2 ikke kan anvendes analogisk utenfor arbeidsmiljølovens anvendelsesområde.

Karanteneutvalget fant etter en grundig vurdering av saken at det ikke skulle gis innsyn i hvem som hadde gitt informasjon til Karanteneutvalget. Utvalget vurderte at opplysningene ikke var nødvendige for at den som hadde bedt om innsyn kunne ivareta sine partsinteresser i saken. Hensynet til å skjerme kilden, samt hensynet til å ivareta utvalgets integritet, veide dermed tyngre i vurderingen.

3.3. Brudd på informasjonsplikt – spørsmål om konvensjonalbot

Det følger av retningslinjene punkt 6 at Karanteneutvalget, i tilfeller der politikerens informasjonsplikt er overtrådt, kan bestemme at vedkommende betaler en konvensjonalbot. En konvensjonalbot er en på forhånd fastsatt bot tilsvarende inntil seks måneders lønn. Boten betales til staten. Karanteneutvalget fastsetter botens størrelse i det enkelte tilfelle.

Én av sakene for Karanteneutvalget i 2010 berørte spørsmålet om brudd på informasjonsplikten. Utvalget konkluderte med at politikerens ikke hadde overholdt sin informasjonsplikt overfor Karanteneutvalget, vedrørende et konkret styreverv. Utvalget fant imidlertid at det ikke var behov for reaksjon på dette grunnlaget, og ileggelse av konvensjonalbot ble derfor ikke aktuelt.

Karanteneutvalget har ikke tidligere behandlet saker der det har vært spørsmål om ileggelse av konvensjonalbot.

4. Evaluering av regjeringens karantenereregler

Stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden la 3. november 2009 frem et forslag om å innføre en registreringsordning for lobbyvirksomhet i Stortinget, i departementet og ved Statsministerens kontor. Forslaget ble ikke vedtatt. Presidentskapet fremmet samtidig følgende forslag, som ble vedtatt: ”*Stortinget ber regjeringen gjennomgå erfaringene med regjeringens karantenereregler og fremlegge saken for Stortinget på egnet måte.*”

Karanteneutvalget har merket seg Stortingets anmodning og er kjent med at departementet er i ferd med å etablere en hensiktsmessig prosess for evaluering av karantenerregelverket. Karanteneutvalget vil stille sin erfaring til disposisjon under evalueringen.

5. Retningslinjer for saksbehandlingen i Karanteneutvalget og sekretariatet

Fastsatt av Karanteneutvalget den 19.10.2005 (justert av sekretariatet 28.4.2009)

.....

1. Innkømne saker

Sekretariatet mottar og registrerer innkomne saker. Begjæringer om innsyn behandles etter offentlighetslovens regler. Politikerne kan benytte et standardskjema. Riktig utfyllt vil dette være tilstrekkelig for å oppfylle informasjonsplikten.

2. Saksbehandlingstid

Utvalget har inntil to uker til å behandle saken, inkludert et møte med politikeren dersom vedkommende ønsker det. Etter at avgjørelsen er fattet, kan vedkommende politiker i løpet av de neste fire dagene gi en uttalelse til saken. Skjer dette, skal utvalget i løpet av de neste fem dagene avgjøre saken endelig.

3. Møte med politikerne

Hensikten med et eventuelt møte er å klarlegge og samle inn bakgrunnsmateriale for saksbehandlingen. Møtet holdes med hele eller deler av utvalget (minimum ett medlem). Dersom ett eller flere medlemmer av utvalget har møter med politikerne, skal sekretariatet være til stede. Det kan også holdes møte etter anmodning fra utvalget/sekretariatet.

4. Uttalelser til pressen

Utvalgslederen, eller den han bemyndiger, kan uttale seg til pressen om arbeidet i Karanteneutvalget. Sekretariatet kan uttale seg om faktiske forhold og gi orienteringer om regelverket.

5. Forhåndsuttalelser

Politikerne har også anledning til å be om forhåndsuttalelser. Slike saker vil bli behandlet av sekretariatet, og de vil ikke binde utvalget i fremtidige avgjørelser. Det understrekes at sekretariatet har en utstrakt veiledningsplikt.

6. Saksbehandling

Karanteneutvalget avgjør saker ved alminnelig flertall. For å være beslutningsdyktig, må minst tre medlemmer delta i saksbehandlingen. Lederen har dobbeltstemme ved stemmelikhet. Elektronisk saksbehandling kan benyttes, og da må e-post eller telefaks benyttes. Telefonmøter kan også benyttes.

Sekretariatet legger fram forslag til beslutning i saker som skal avgjøres av utvalget.

Sekretariatet har ansvar for at alle beslutninger i utvalget blir dokumentert/protokollført.

7. Delegering av fullmakt til sekretariatet

Sekretariatet handler på fullmakt av Karanteneutvalget i faglige spørsmål.

Sekretariatet har fullmakt til å behandle følgende saker:

- a) avvise og returnere saker som ikke omfattes av regelverket, f.eks. overgang til stillinger innenfor statsforvaltningen
- b) avgjøre kurante saker, f.eks. overgang til stillinger og verv, eller oppstart av næringsvirksomhet, som er åpenbart uproblematisk i forhold til vervet som politiker

Sekretariatet skal rapportere til Karanteneutvalget om saker som er avgjort av etter fullmakt. Dette skal skje på førstkommande møte etter at avgjørelsen er tatt.

8. Tilbakemelding til politikerne

Tilbakemelding til politikerne skjer skriftlig med kopi til Statsministerens kontor.

Tilbakemeldingen skal inneholde relevante faktiske opplysninger som er vektlagt i saken, en gjengivelse av utvalgets beslutning i saken samt en begrunnelse.

Sekretariatet/Fornyings- og administrasjonsdepartementet underskriver og paraferer brevene.